

ДОКЛАД НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКА В СПЕЦИАЛИЗИРАНА БОЛНИЦА ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ НА ЛИШЕНИ ОТ СВОБОДА В ЗАТВОР СОФИЯ

В изпълнение на Заповед № НПМ-6/07.02.2023 г. на омбудсмана на Република България, екип в състав: Бойчо Арнаудов – директор на дирекция „Национален превантивен механизъм и основни права и свободи на човека (НПМОПСЧ), Павел Иванов – главен експерт в дирекция НПМОПСЧ, д-р Стефан Попвасилев – главен експерт в отдел „Социални права, образование, здравеопазване и околна среда“ и Христина Рангелова – главен експерт в дирекция „Връзки с обществеността и протокол“ извърши на 09.02.2023 г. внезапна проверка в Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода (СБАЛЛС), находяща се в Затвор София, гр. София, бул. „Ген. Н. Столетов“ № 21.

Екипът действа като Национален превантивен механизъм (НПМ) съгласно чл. 28в вр. с чл. 28а от Закона за омбудсмана.

Проверката е извършена по повод постъпили множество сигнали за липса на парно отопление на петия етаж на СБАЛЛС в Затвор София, където настанените лица „замръзват и са принудени да се обличат с връхни дрехи“. В сигналите се твърди и за наличие на стари, счупени, дървени дограми на прозорците, които продължават да не бъдат сменени и през тях духа студен вятър.

Ръководството и служителите на горепосочения обект оказаха пълно съдействие на проверяващия екип, чрез осигуряване на достъп до всички помещения, предоставяне на поискани документи и ненамеса в комуникацията с лишените от свобода.

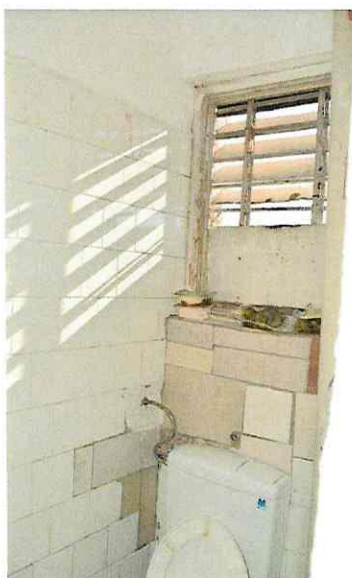

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

I. МАТЕРИАЛНО - БИТОВИ УСЛОВИЯ И КАПАЦИТЕТ

Екипът на омбудсмана, в качеството му на НПМ беше приет от началника на Затвор София, за да го информира за целта на проверката. Същият потвърди, че дограмата на прозорците на четвърти и пети етаж от СБАЛЛС е стара и към момента не е сменена, но болничните стаи са оборудвани с електрически печки, които осигуряват нужното отопление през зимния сезон. Според него ниските температури в болничните стаи до голяма степен се дължат и на факта, че много от лишените от свобода пушат в помещенията, където са настанени, въпреки изричната забрана за това, поради което им се налага да отварят широко прозорците, за да се проветри от сгъстения се цигарен дим.

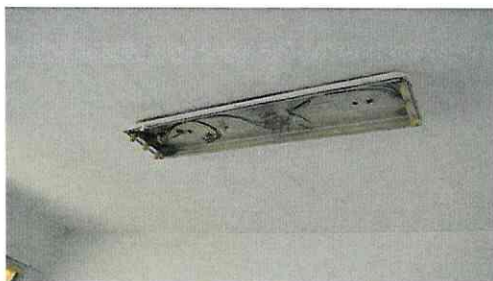
Към момента на извършване на проверката в обекта имаше 30, настанени лица.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

В СБАЛЛС се лекуват лишени от свобода от цялата страна, както и обвиняеми и подсъдени, оставени в арестите до приключване на досъдебното или съдебното производство. На петия етаж от сградата се помещава Хирургичното отделение, което разполага с операционна, стая за медицински сестри, реанимация и болнични стаи.

Към момента на извършване на проверката, екипът на НПМ констатира, че всички помещения на последния етаж се отопляват допълнително с електрически печки. Парното в повечето от стаите беше много слабо, а в други въобще не работеше.

Беше установено, че в местата, където бяха настанени пациентите на СБАЛЛС, имаше мивки с течаща топла вода. Лишените от свобода обаче твърдяха, че през по-голямата част от денонощието им се налага да се мият със студена вода. Липсва утвърден график за топла вода, като тя била пускана предимно в сутрешните и обедните часове за по 40 минути.

Сестринската стая

Според медицинските сестри, работещи на етажа, температурата в работното им помещение е ниска (16-17 градуса по Целзий), при отопление с постоянно действаща електрическа печка. За причина отново беше изтъкната старата и амортизирана дървена дограма, през която влиза студен въздух.

В пета болнична стая бяха настанени трима души, които споделиха, че поставената там печка е едва от четири дни. Преди това било студено, поради неработещо въобще или

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

слабо работещо парно отопление. Екипът на омбудсмана констатира, че помещението беше топло и можеше да се пребивава в него без връхни дрехи. Стаята разполага със санитарен възел, а лишените от свобода изразиха оплакване единствено срещу храната, която им се сервира.

Екипът на омбудсмана забеляза, че вече не се готви в коридора и готварските печки са махнати, но не е обособено специално помещение за готвене, каквато препоръка беше дадена при предишната проверка на обекта. Според персонала на болницата, настанените за лечение лишени от свобода могат да си готвят храна в кухнята на третия етаж на СБАЛЛС. Беше констатирано обаче, че това не се случва, тъй като част от тях са трудно подвижни, а друга - трябва да спазват определен хранителен режим, съобразен със заболяването им.

Самите пациенти също се оплакаха, че поради здравословните си проблеми, трудно могат да се придвижват и нямат фактическа възможност да отидат до лавката, за да закупят хранителни продукти, които по-късно да си приготвят на 3-тия етаж от болницата, където има обособено помещение за това.

В четвърта болнична стая имаше настанен само един лишен от свобода, според който действащата електрическа печка там е поставена преди четири-пет дни.

В трета болнична стая бяха настанени двама лишени от свобода. Дограмата на прозорците не беше в добро състояние. Според настанените тя редовно се отваря при течение и пориви на вятъра и затова са намерили начин да подпират прозорците с пластмасови шишета. Помещението разполага със санитарен възел, в който нямаше поставени прозорци.

Настанените в трета стая заявиха, че парното отопление през деня е слабо, а нощно време въобще не работи. Те също се оплакаха от храната, която им се сервира. Настояват на пети етаж да бъде обособено място, където ще могат да си готвят храна по свой вкус.

Във втора болнична стая парното не работеше, в тоалетната нямаше поставени прозорци, а в самото помещение за настаняване се забелязваха образувани отвори около дограмата, които бяха запушени с хартия.

Настанените в нея лишени от свобода бяха четирима на брой. Същите се оплакаха, че им се наложило да намерят начин да „закрепят“ вратата за тоалетната, защото постоянно падала и не можела да се задържи. Екипът на НПМ установи, че същата се държи само на една от пантите и има нужда от спешна поправка.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Според настанените в първа болнична стая електрическата печка е предоставена от три дни. Стаята разполага със самостоятелен санитарен възел, чиято врата също се клати и има нужда да бъде поправена.

Проверяващият екип продължи проверката си към долните етажи на СБАЛЛС. От персонала уведомиха, че на четвъртия етаж ще бъде преместено женското отделение. В помещението, където ще се помещава предстои да бъдат извършени ремонтни дейности.

Прозорците по стълбищата не бяха в добро състояние, със счупени стъкла. Много от тях следва да бъдат сменени.

На четвъртия етаж, проверяващият екип се среща с директора на СБАЛЛС, който предостави информация относно работещия там медицински персонал, свободните работни

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

места, основните случаи на заболявания, от които страдат постъпващите на лечение лишени от свобода и др.

При проверка на болничните стаи на същия етаж, екипът установи, че има мирис на цигари и наличието на цигарени кутии. Персоналът сподели, че лишени от свобода непрекъснато нарушават забраната за тютюнопушене в СБАЛЛС, но не могат да им вземат цигарите.

Вторият етаж е разделен на женско отделение и на COVID отделение.

Дограмата по стълбището

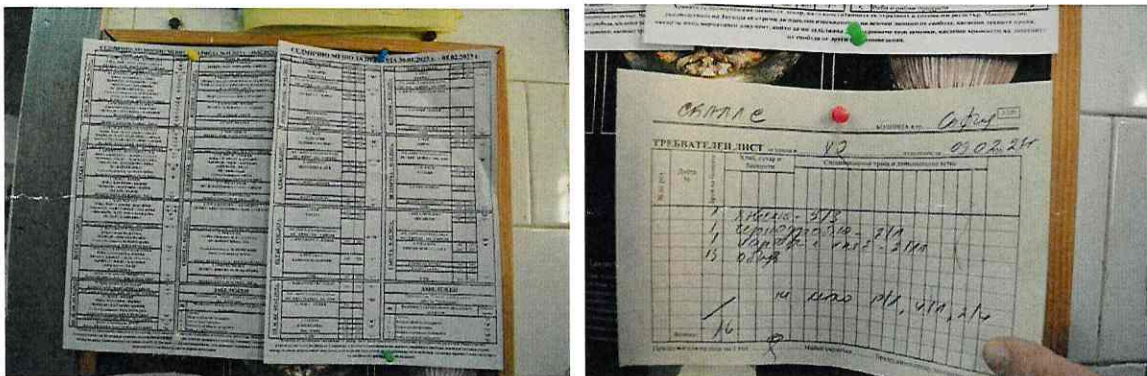

Екипът на НПМ провери състоянието на столовата и кухнята, които се помещават на третия етаж на болницата. Те бяха поддържани в добро състояние, чисти и подредени. Според персонала много от свижданията на лишени от свобода с близките им се извършвали в самата столова, вместо на определените за това места.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

II. МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

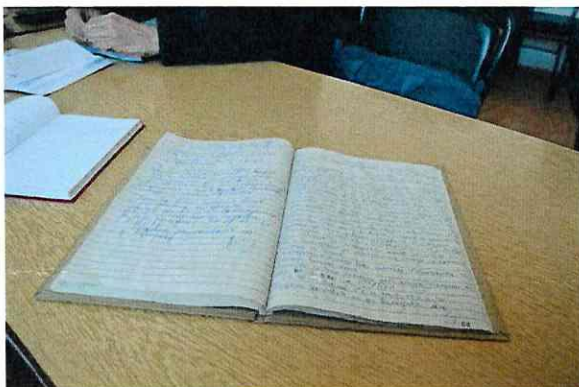
Видно от предоставеното поименно щатно разписание, в СБАЛЛС по трудово правоотношение работят: 5 лекари, в това число директора на лечебното заведение; 3 медицински фелдшери (двама от тях по служебно правоотношение); 9 медицински сестри, 1 медицински секретар; 1 рентгенов лаборант; 2 медицински лаборанти; 1 магистър-фармацевт, 1 ръководител на аптека. Според получена от директора на болницата информация, на граждански договор работят двама лекари - рентгенолог и лабораторен лекар.

Прави впечатление наличието на незаети длъжности, в това число: 1 лекар –началник на Отделение „Вътрешни болести“ (ВБ); 1 главна медицинска сестра; 1 лекар-ординатор (рентгенолог) на 0,5 щат; 1 лекар-ординатор (анестезиолог) на 0,25 щат; 4 медицински сестри, в това число: 1 старша медицинска сестра на Отделение ВБ; 1 старша медицинска сестра на Отделение „Обща хирургия“ (ОХ); 1 медицинска сестра; 1 фелдшер.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Проблемът с липсата на достатъчен брой медицински специалисти, в това число лекари, е за всички затвори в страна, което налага необходимостта от анализ от страна на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ и обсъждане на мерки за тяхното осигуряване. СБАЛБС – София е основна болница, в нея се хоспитализират лишени от свобода от цялата страна, което налага необходимостта от пълното ѝ окомплектоване с достатъчен персонал, притежаващ необходимата квалификация и привеждане дейността ѝ в съответствие с утвърдените медицински стандарти, за да бъде гарантирано правото на лишените от свобода на достъп до болнична медицинска помощ с необходимия обем и качество.

Към момента на проверката хоспитализираните в отделение ВБ бяха 13, а в Отделението ОХ – 17 лишени от свобода. За всички пациенти се води необходимата медицинска документация – История на заболяването (ИЗ), каквато беше предоставена на проверяващите. При проведените разговори всички лишени от свобода пациенти изразиха положително отношение към медицинското им обслужване, а критиките бяха основно към материално-битовите условия и качеството на предоставяната храна в болницата.

На екипа на омбудсмана беше предоставена стриктно водена рапортна книга за дежурствата. Осъществяват се денонощни дежурства, като през нощта дежурят фелдшер и медицински сестри.

Предоставени са също протоколи за извършена през предходния месец цялостна дезинсекция от сертифицирана фирма.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ОМБУДСМАНЪТ КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:

На министъра на правосъдието:

1. Да бъде извършена смяна в най-кратки срокове на старите дограми и прозорци на четвъртия етаж, петия етаж и на стълбището в СБАЛЛС;
2. Да се поставят прозорци/нова дограма и да се ремонтират или изцяло подменят вратите на санитарните помещения в болничните стаи на петия етаж на СБАЛЛС;
3. След приключване на настоящия отоплителен период, да се извърши щателна профилактика на парната отоплителна инсталация на СБАЛЛС, като при констатиране на запушени, корозирали или течачи вертикални и хоризонтални щрангове или радиатори, същите да бъдат подменени с нови, което да осигури нормално отопление през зимата, без нужда от използване на енергоемки електрически отоплителни уреди;
4. Да се предприемат стъпки за осигуряване на допълнителни финансови средства от програми и фондове на ЕС с оглед подобряване на средата и сградния фонд в СБАЛЛС и покриване на стандартите за енергийна ефективност и икономия на енергия, чрез изграждане на соларни системи на покрива на болницата, които да осигурят целогодишно битова топла вода.
4. Да бъдат предприети действия, включително чрез осигуряване на допълнително финансиране, за назначаване на медицински лица, притежаващи необходимата квалификация, които да заемат свободните щатни длъжностни в СБАЛЛС;
5. Да се предприемат мерки за спазване на забраната за тютюнопушене в болничните стаи на СБАЛЛС.